

L'obstinació dels Murià

Pagès Editors edita el facsímil de 'Butlletí', revista d'exili amb 1.300 pàgines d'informació, el promotor de la qual durant gairebé quinze anys va ser Josep M. Murià i Romaní

BUTLLETÍ D'INFORMACIÓ DELS PAÏSOS CATALANS
Josep M. Murià
Editorial: Pagès
Lleida, 2013
Pàgines: 1.270
Preu: 44 euros

Reportatge

Butlletí no era exactament una publicació personal com les *Cartes obertes* (1943), de Jaume Miravittles, o els *Fascicles Literaris* (1958-59), de Pere Calders, però s'hi acostava: hi havia darrere un sol home, Josep M. Murià i Romaní, que la dirigí des del número 1 (febrer del 1961) fins al darrer, el 180 (gener del 1976). El seu fill, José M. Murià i Rouret, ha tingut cura de l'actual edició.

Murià pare va exiliar-se a Mèxic i s'instal·là a Guadalajara. Mai no es rendí i treballà activament en la difusió de la cultura catalana, participant a les iniciatives culturals de l'exili com els Jocs Florals i el Centre Català amb una obstinació sostinguda al llarg de la seva vida per preservar la identitat davant els embats anorreadors del centralisme espanyol encarnats en el franquisme.

La popular papereria Barcino tenia redacció i impremta a la mexicana capital de Jalisco, la ciutat de Guadalajara que va acollir Catalunya com a nació convidada a la Fira Internacional del Llibre. Allà es va editar, al Colegio de Jalisco, sota la direcció de Murià i Rouret, una insòlita col·lecció de llibres sobre cultura catalana a Mèxic, en una iniciativa editorial única al món i tristament desapareguda, i no per voluntat mexicana.

El *Butlletí* apareix en facsímil, seguint altres dues revistes d'exili com *Endavant*, la publicació socialista de Josep Pallach, i *Quaderns de l'Exili*, la combativa nacionalista de Joan Sales. Ens fa palesa la necessitat de disposar de més fàcil accés al contingut de les grans revistes d'exili –*Pont Blau*, *Xaloc*, *La Nostra Revista*, *La Nova Revista*, *Ressorgiment*...– que potser podrien trobar un espai a la cada vegada més interessant web de la Biblioteca Nacional de Catalunya i Arxiu de Revistes Catalanes Antiques.

L'edició permet penetrar a les interioritats del món de l'exili. No hi trobem els continguts habituals de les publicacions culturals o polítiques, ni tampoc el d'un simple butlletí informatiu d'un casal català. Hi ha una vocació generalista des d'una ciutat, que no és Mèxic, que aplega el gruix d'escriptors i polítics i ho palesa el nombre de revistes editades.

Continguts literaris, informació del món de l'exili i, especialment, l'aportació del seu director i redactor principal. Fins al número 41 (1964) serà *Butlletí*, portaveu del Centre Català, que canvia el títol per *Butlletí d'Informació Catalana*. El 1971 adoptarà la capçalera final de *Butlletí d'Informació dels Països Catalans*, quan hi van entrar com a redactors Manuel Viusà (París) i Jaume Cornudella (Perpinyà) fins a la desaparició, arran de la mort de Franco, el gener del 1976.

Hi col·laboren pocs noms de l'interior: Xavier Barral –*La consciència del Rosselló*–, Joan Ballester Canals, Joan Colomines amb poemes... El gruix procedeix de l'exili: J. Carner-Ribalta, Abelard Tona i Nadalmal... També s'hi reproduïxen poemes de clàssics com Joan Maragall i Jacint Verdaguer. Cada

J.M. Murià va ser el motor i l'artífex del 'Butlletí', publicat a Mèxic

any, arran dels Jocs Florals, s'hi reproduïxen els poemes dels guanyadors. Un contingut heterogeni i molt personal amb presència tanmateix d'uns articulistes destacats: Josep Carner Ribalta, Joan Ballester Canals, Pere Estapé, Antoni Gilabert, Abelard Tona, Manuel Viusà i el mateix Murià i Rouret. El dibuixant Narro forneix moltes il·lustracions. Multitud de notes breus i comentaris sense signar ens acosten al batec menor, el dia a dia, de l'exili, i ací hi rau una importància que volem remarcar.

La base de la iniciativa és Barcino, llibreria, papereria i impremta del mateix director i redactor Murià, un home de lletres que ha de treballar en el que pot. Tenia experiència periodística –durant la guerra, al Comissariat de Propaganda, va ser redactor del *Diari de Catalunya* i col·laborador, a França, del *Butlletí d'Estat Català*–. El motor és l'obstinació, la perseverança de l'escriptor que fins i tot usa pseudònims a causa de les

tantes col·laboracions que manté al *Butlletí*. Assumeix el gruix del contingut. Josep M. Murià i Romaní redactarà 34 seccions dedicades a *Llibres damunt la taula*, sovint amb dos o tres títols ressenyats; 39 narracions signant *L'avi contaire*, molt singulars i sorprenents, com ara *La figuera* i *El divorci*. Aquesta secció narrativa esdevindrà un dels plats forts de la publicació, amb un toc sempre original. També 33 articles com a *J.M.M.* i 4 com a *Pere Vergós*. Un conjunt, segons l'índex de l'obra, de 110 col·laboracions del total de 283 que conté, la revista.

Tot i els mitjans modestos, va ser agenda de la cultura d'anys difícils on l'activitat cultural de l'interior era projectada a la comunitat catalana a l'exili: festes populars de Cultura Pompeu Fabra, naixement de les Edicions Catalanes de París, Festa de Santa Llúcia, Premi d'Honor de les Lletres Catalanes, novetats literàries...

El contingut és simple. Arranca amb l'editorial i, des del 1967, gairebé sempre una il·lustració a coberta sencera. A les 8 o màxim 16 pàgines, multitud de notes breus i comentaris sobre la vida d'exili. També sovint un editorial i dues seccions habituals, la crítica de llibres i, a la darrera pàgina, amb la publicitat de suport, els mots encreuats. D'anuncis, pocs, de comerços locals: vins, mobles, viatges, vidre i papereria. Tots de catalans ben constants en el suport a la iniciativa i que encoratgen l'esforç del promotor. És rellevant el noticiari. Un tast. Indica com la Universitat de Kansas comença el primer curs de llengua catalana i el mateix

Murià diu que ha guanyat la cursa a la de Guadalajara, que també ho preparava. Informacions ben diverses, com ara la detenció d'uns joves en passar per la frontera discos de Raimon (febrer del 1970), la lluita dels bretons per la seva llibertat i les exposicions de Viusà a París.

Murià irreductible, crític literari

Quan comenta *Poesia catalana de la guerra i de la resistència*, Murià escriu: "Aquesta antologia s'enceta amb un cant a la llibertat, literàriament dolent, l'autor del qual, Manuel Valdeperes, pocs anys després d'escriure'l, es posava servilment a les ordres del dictador Trujillo, de la Dominicana, negoció repugnant i sanguinari de tots els principis de llibertat i fins de dignitat humana."

Poca política, de tant en tant, articles, manifestos o dades, com ara sobre el procés de Burgos el 1971, sis pàgines que són gairebé tot el butlletí, o les tortures de la policia espanyola a Carles Garcia Solé, que quedà afectat amb la columna vertebral desviada. "Contra el parer dels pusil·lànimes la independència de Catalunya no és una utopia", llegim al número del juny del 1971.

Dolors Pla entrevista Murià i ho publica a *El aroma del recuerdo* (Mèxic, 2003). De les trenta pàgines, dedica només tres línies al *Butlletí*. Murià l'elaborava com qui obre cada dia la botiga, calia fer-ho i prou. Assoleix un alt mèrit, explica com no podia ni agafar el tramvia i es feia farts de caminar. Treball, sacrificis i un resultat testimonial que palesa el que fou l'exili vist des de dins. *